

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Okonku

Miejsko-Gminny
Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Leśna 46, 64-965 OKONEK
tel. (0-67) 266 09 38

Okonek, marzec 2011 r.

INFORMACJA
Z REALIZACJI STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH ZA LATA 2008-2009

SPIS TREŚCI

<i>1. Pomoc społeczna</i>	<i>6</i>
<i>2. Świadczenia rodzinne</i>	<i>10</i>
<i>3. Fundusz alimentacyjny oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych</i>	<i>14</i>
<i>4. Dodatki mieszkaniowe</i>	<i>22</i>
<i>5. Ewaluacja projektu „Kierunek aktywność”</i>	<i>26</i>

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) - do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Okonku, jako jednostka organizacyjna Miasta i Gminy Okonek realizuje zadania własne gminy i zadania zlecone przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, przyznawania i wypłaty dodatków mieszkaniowych, udzielania specjalistycznego poradnictwa socjalnego oraz projekt systemowy z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W latach 2008 - 2009 plan finansowy Ośrodka wyniósł ogółem **11.590.323,97 zł.**

Wśród ważniejszych osiągnięć w latach 2008- 2009 w zakresie pomocy społecznej wymienić należy realizację projektu systemowego EFS „Kierunek aktywność” adresowanego do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Ośrodek działa na podstawie następujących ustaw:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,

- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- oraz pozostałych ustaw w zakresie dotyczącym funkcjonowania Ośrodka.

Art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) określa, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Głównym zadaniem strategii jest niesienie pomocy osobom i rodzinom, które takie wsparcia potrzebują oraz nazwanie zagrożeń, określenie adresatów i poszukiwanie właściwych rozwiązań. Zadania Ośrodek realizuje w oparciu o już zdobyte doświadczenia, możliwości oparte na potencjale ludzkim i instytucjach mogących uczestniczyć w realizacji strategii.

Głównymi założeniami strategii są:

- 1) eliminowanie zagrożeń,
- 2) pomoc społeczna,
- 3) minimalizowanie strat związanych z problemami mieszkańców gminy,
- 4) zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji,
- 5) pomoc finansowa,
- 6) pomoc w zmianie dotychczasowej sytuacji życiowej,
- 7) zwiększenie dostępności pomocy medycznej, psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji,
- 8) profilaktyka.

Główne cele strategii:

- 1) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- 2) zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

- 3) zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań, zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Adresatami strategii są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym:

- 1) alkoholicy, narkomanii, osoby uzależnione po zakończeniu leczenia,
 - 2) długotrwale bezrobotni i o niskich dochodach,
 - 3) opuszczający zakłady karne,
 - 4) bezdomni,
 - 5) długotrwale chore lub niepełnosprawne ,
 - 6) dotknięte przemocą w rodzinie,
 - 7) rodziny wielodzietne lub niepełne.
1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu:
Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny.
 - ☛ Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju
 - ☛ dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.
 2. Usamodzielnianie rodziny:
Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.
Działania wspierające powinny w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin przy ich współdziałaniu w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.
 3. Zasada pomocniczości:
Działania powinny być nakierowane na wykorzystanie zasobów własnych rodziny i środowiska lokalnego przy współpracy z grupami samopomocowymi, Kościołami, organizacjami pozarządowymi.

Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu:

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

I. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W latach 2008-2009 Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Okonku otrzymał i wydał w ramach zadań własnych i zleconych kwotę 3.332.414,40 zł.

w tym:

ze środków własnych gminy **1.611.326,18 zł.**

ze środków budżetu państwa **1.721.088,22 zł.**

Koszty funkcjonowania Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Okonku w latach 2008- 2009 wyniosły 732.260,36 zł.

w tym:

ze środków własnych gminy **173.794,36 zł.**

ze środków budżetu państwa **558.466,00 zł.**

I. Świadczenia pieniężne udzielone przez Ośrodek w 2009 r. obejmowały:

- zasiłek stały;
- zasiłek okresowy;
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.

1. Zasiłek stały.

Od 1 lipca 2009 r. jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej – 477 zł. lub osoby w rodzinie - 351 zł. Minimalna wysokość 30 zł., maksymalna 444 zł.

Z tej formy pomocy w latach 2008- 2009 skorzystało:

172 osoby i rodziny na łączną kwotę 528.766,00 zł.

2. Zasiłek okresowy.

Jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Przysługuje osobom i rodzinom ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Wysokość zasiłku ustala się do wysokości różnicy między faktycznym dochodem, a kryterium dochodowym osoby lub rodziny z tym, że kwoty te nie mogły być niższe niż: 50% różnicy w przypadku rodzin i osób samotnych.

W latach 2008- 2009 na pomoc w formie zasiłków okresowych wydatkowanych zostało łącznie 561.626,00 zł. (zadanie zostało w całości sfinansowane z dotacji z budżetu państwa). Zasiłki okresowe zostały wypłacone 306 osobom i rodzinom.

3. Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.

Jest zadaniem własnym gminy. Przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej osób i rodzin spełniających kryterium dochodowe. W szczególności może być przyznany na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

W latach 2008- 2009 r. zasiłki celowe zostały przyznane 690 osobom i rodzinom na łączną kwotę 373.278 zł, oraz zasiłki celowe specjalne na kwotę 402.077,00 zł.

II. Świadczenia niepieniężne – należą do nich:

- praca socjalna;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- składki na ubezpieczenie społeczne;
- pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie;

- sprawienie pogrzebu;
- poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa;
- schronienie;
- posiłek;
- niezbędne ubranie;
- usługi opiekuńcze;
- mieszkania chronione;
- pobyt w domu pomocy społecznej;
- ośrodki wsparcia.

1. Praca socjalna.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Wykorzystuje się w niej właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych tutejszego Ośrodka polega w szczególności na:

- udzielaniu pomocy przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do otrzymania renty, emerytury, świadczeń wyjątkowych itp.,
- podejmowaniu działań dot. uzyskania alimentów (poradnictwo, pisanie pozwów),
- udzielaniu pomocy w uzyskaniu bezpłatnych porad z zakresu prawa, bezpłatnych konsultacji psychologicznych,
- załatwianiu spraw życiowych klientów szczególnie niezaradnych życiowo,
- udzielaniu poradnictwa i edukacji w kwestiach dotyczących spraw rodzinnych, wychowawczych, zdrowotnych,
- udzielanie pomocy w uzyskiwaniu środków finansowych i ich racjonalnym gospodarowaniu,
- pomocy terapeutycznej - kierowaniu do Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, nakłanianiu osób do uczestnictwa w różnych grupach samopomocowych,

- współpracy z pedagogami szkolnymi, sądem rodzinnym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, zakładem karnym, grupami samopomocowymi, lekarzami, pielęgniarkami itp.,
- udzielaniu poradnictwa z zakresu przeciwdziałania bezdomności.

W latach 2008-2009 udzieliliśmy pomocy w formie pracy socjalnej 1366 rodzinom tj. 6.147 osobom.

3. Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Przysługują osobom objętym pomocą w formie zasiłków stałych i nieubezpieczonym z innego tytułu.

W latach 2008- 2009 opłacaliśmy składki zdrowotne za 195 osoby na łączną kwotę 39.102,00 zł.

4. Pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie.

Pomoc w formie rzeczowej w celu ekonomicznego usamodzielnienia następuje przez udostępnienie maszyn i narzędzi pracy stwarzających możliwość zorganizowania własnego warsztatu pracy oraz urządzeń ułatwiających pracę niepełnosprawnym.

W latach 2008- 2009 nie udzielaliśmy tej formy pomocy.

5. Posilek.

W latach 2008- 2009 realizowaliśmy Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W ramach programu objęliśmy pomocą w formie dożywiania dzieci od 0 – 7 lat, dzieci i młodzież szkolną, osoby chore i niepełnosprawne.

Pomoc w formie zasiłku celowego:

Z tej formy pomocy skorzystało **382 rodzin** (w tym na wsi 223) na kwotę **200.059,00 zł.** (z tego środki własne gminy 115.574,00 zł. oraz dotacja celowa z budżetu państwa 60.956,00 zł.).

Pomoc w formie posiłku:

Z tej formy pomocy skorzystało **1020 rodzin** (w tym na wsi 628) na kwotę **308.534,00 zł.** (z tego środki własne gminy 123.414,00,00 zł. oraz dotacja celowa z budżetu państwa 185.120,00 zł.). Średni koszt posiłku w latach 2008-2009 wyniósł **2,60 zł.**

II. Świadczenia rodzinne w latach 2008-2009

1. Charakterystyka systemu świadczeń rodzinnych.

Funkcjonujący aktualnie system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. Podstawę prawną systemu stanowi *ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.)*.

1.1. Rodzaje świadczeń rodzinnych

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych **świadczeniami rodzinnymi** są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) dwa rodzaje zapomóg związanych z urodzeniem się dziecka.

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych oraz świadczenia pielęgnacyjnego jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne i wynosi 504 zł na osobę lub 583 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Określone w ustawie kryterium dochodowe powinny spełnić rodziny ubiegające się o zasiłek rodzinny oraz dodatki do niego. Niezależnie od wysokości dochodu rodziny przyznawane są: jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, zasiłek pielęgnacyjny.

2. Realizacja świadczeń rodzinnych

Świadczenia rodzinne realizowane są przez gminy ze środków budżetu państwa będących w dyspozycji wojewodów. Ustawa zawiera przepisy pozwalające dodatkowo wspierać rodziny w ramach systemu świadczeń rodzinnych – poprzez przyznanie w drodze uchwały Rady Gminy jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (na podstawie art. 22a ustawy) lub poprzez zwiększenie kwot dodatków do zasiłku rodzinnego (na podstawie art. 15a ustawy); te dodatkowe świadczenia finansują ze środków własnych.

2.1. Korzystający ze świadczeń rodzinnych

Jak wynika z danych zawartych w sprawozdawczości rzeczowo-finansowej, w 2009 r. ze świadczeń rodzinnych korzystało 740 rodzin, tj. o 8,53% więcej niż w 2008 r. (809).

a) zasiłki rodzinne

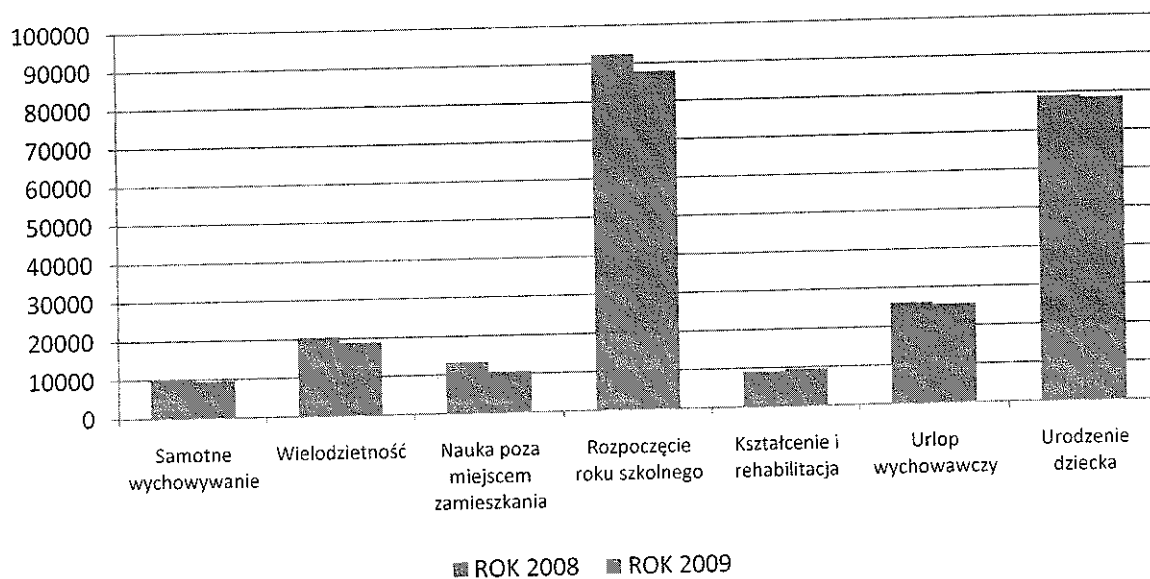
W 2009r. przeciętnie miesięcznie wypłacono **242.195,33 zł.** świadczeń rodzinnych, tj. o 1,55% mniej niż w 2008r. (245.967,83 zł.).

b) dodatki do zasiłku rodzinnego

- *Dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka* w 2009r. wypłacono przeciętnie miesięcznie **9.525,41 zł.**, tj. o 5,57% mniej niż w 2008r. (**10.086,66 zł.**).
- *Z dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych - nie mieliśmy takich osób*
- *Z dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej* wypłacono w 2009r. przeciętnie miesięcznie **18.876,66 zł.** co oznacza spadek o 7,38% w porównaniu do 2008r. (**20.380,00 zł.**).
- *Dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania* wypłacono w 2009r. przeciętnie miesięcznie **10.588,33 zł.**, co oznacza spadek o 19,77% w porównaniu do 2008r. (**13.195,83zł.**)
- *Dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego* wypłacono w 2009r. **87.900,00 zł.**, tj. o 4,88% mniej niż w 2008r. (**92.400,00 zł.**).
- *Dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego* wypłacono w 2009r. przeciętnie miesięcznie **9.515,83 zł.**, co oznacza zwiększenie o 5,05% w porównaniu do 2008r. (**9.058,33 zł.**)

- **Dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** wypłacono w 2009r. roku przeciętnie miesięcznie **25.626,00 zł.**, a zatem o 1,86% więcej niż w 2008r. (26.110,00 zł.).
- **Dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka** w 2009r. wypłacono 78.500,00 zł. Świadczeń tych wypłacono mniej o ,64% niż w 2008r. (79.000,00 zł).

Wykres 1. Wydatki na dodatki do zasiłku rodzinnego w latach 2008-2009 (w tys. zł)

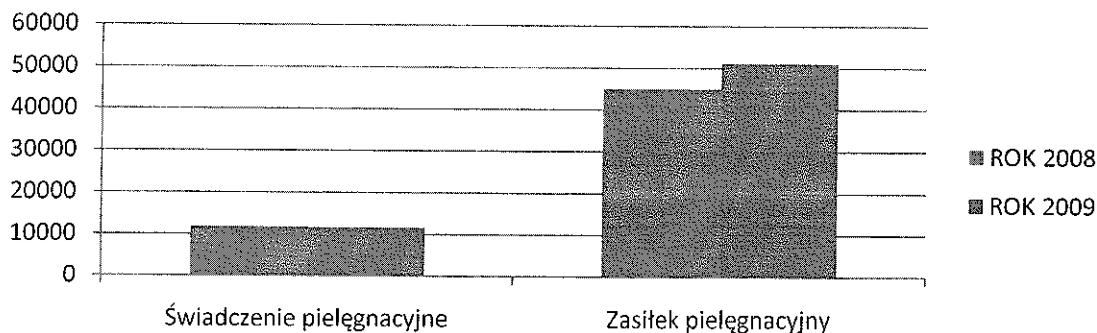

Źródło: Sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji świadczeń rodzinnych w latach 2008 i 2009.

c) świadczenia opiekuńcze

- **Zasiłków pielęgnacyjnych** w 2009r. wypłacono przeciętnie miesięcznie **51.191,25 zł.** czyli o 13,48% więcej niż w 2008r. (45.109,50 zł.).
- **Świadczeń pielęgnacyjnych** wypłacono w 2009r. średnio miesięcznie **11.626,83 zł.** czyli o 1,34% mniej niż w 2008r. (11.784,50 zł.).

Wykres 2. Wydatki na świadczenia opiekuńcze w latach 2008-2009 (w tys. zł).

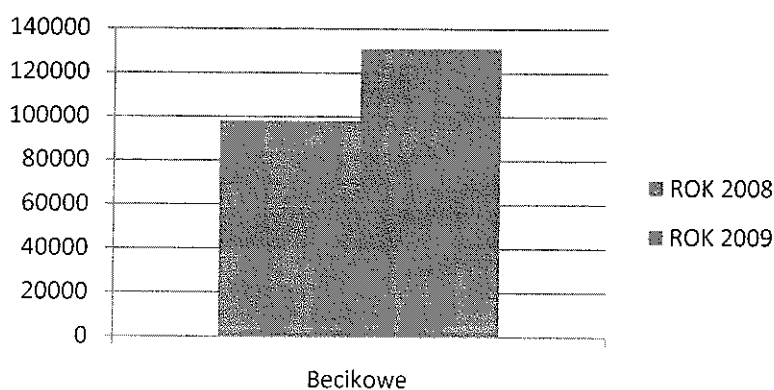

Źródło: Sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji świadczeń rodzinnych w latach 2008 i 2009.

d) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W 2009 roku wypłacono **133.000,00 zł.** zapomóg, tj. o 35,71% więcej niż w 2008r. (98.000,00 zł.).

Wykres 3. Wydatki na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka w latach 2008-2009 (w tys. zł).

Źródło: Sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji świadczeń rodzinnych w latach 2008 i 2009.

e) zapomoga z tytułu urodzenia dziecka ze środków własnych gminy

W 2009 i 2008 roku nie wypłacono ani jednej zapomogi z tego tytułu ze środków własnych gminy.

III. Analiza realizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w latach 2008-2009 r.

Z dniem 1 października 2008 r. weszła w życie *ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz.7 z późn. zm.)* określająca zasady pomocy udzielanej przez państwo osobom mającym trudności w egzekucji wierzytelności alimentacyjnych oraz mechanizm prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Jednostką odpowiedzialną za realizację spraw wynikających z w/w ustawy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Okonku.

1.1. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Osoby uprawnione:

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. Świadczenie przysługuje do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej. W przypadku posiadania przez osobę uprawnioną orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenie przysługuje bez względu na jej wiek. Dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć kwoty 725 zł. netto (po odliczeniu należnego podatku oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne).

Bezskuteczność egzekucji ma miejsce wówczas, gdy w okresie dwóch ostatnich miesięcy nie wyegzekwowano pełnej kwoty należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Za bezskuteczność egzekucji uznaje się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi przebywającemu poza granicami Polski, w szczególności z powodu braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika albo w sytuacji braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika.

Wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Kwota świadczenia jest limitowana. Świadczenie przysługuje do wysokości bieżąco zasądzanego świadczenia alimentacyjnego, nie więcej jednak niż 500 zł na osobę.

Wniosek o świadczenie z funduszu alimentacyjnego składa się bezpośrednio w jednostce realizującej ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej, tj. urządzie gminy lub miasta, ośrodka pomocy społecznej albo specjalnie powołanej do tego jednostce organizacyjnej. Do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia należy dołączyć m.in. zaświadczenie komornika o bezskuteczności prowadzonego postępowania egzekucyjnego. W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny przebywa za granicą, do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego osoba dołącza informację sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności z powodów, o których mowa powyżej.

Prawo do świadczenia ustala się na okres świadczeniowy, trwający od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego.

Finansowanie

Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego, koszty związane z ich wypłatą oraz koszty podejmowanych wobec dłużników działań, finansowane są w formie dotacji celowej z budżetu państwa na świadczenia rodzinne. Zgodnie z art. 31 *ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, dotacja na koszty obsługi stanowi 3% otrzymanej dotacji na realizację zadań określonych w ustawie (tj. wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego i koszty obsługi).

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami, które naliczane są od pierwszego dnia następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty. Po 20% zwróconych przez dłużnika kwot stanowi dochód gmin: wierzyciela oraz dłużnika, zaś 60% tych zwrotów i ustawowe odsetki stanowią dochód budżetu państwa. Intencją ustawodawcy, znajdującą odzwierciedlenie w art. 27 ust. 6 *ustawy*, jest by ta część zwróconych kwot, która stanowi dochód własny gmin, została przeznaczona w szczególności na pokrycie kosztów działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych.

W okresie, kiedy płacone są świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wyegzekwowane kwoty przekazywane są w pierwszej kolejności do gminy na pokrycie należności powstałych w wyniku wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych. Dopiero po zaspokojeniu tych należności, pozostałe kwoty przekazywane są osobie uprawnionej do alimentów. W ostatniej zaś kolejności są zaspokajane należności z tytułu świadczeń wypłaconych z uchylonego z dniem 1 maja 2004 r. funduszu alimentacyjnego. Natomiast po zaprzestaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wyegzekwowane od dłużnika kwoty przekazywane są w pierwszej kolejności na pokrycie należności wierzyciela do wysokości zasądzonych miesięcznie alimentów, a następnie na pokrycie należności z tytułu świadczeń wypłacanych w zastępstwie niewyegzekwowanych alimentów (odpowiednio kolejno: świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjne, świadczenia ze zlikwidowanego w 2004 r. funduszu alimentacyjnego).

1.2. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Regulacje zawarte w *ustawie*, odnoszące się do postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, dotyczą wszystkich dłużników, wobec których egzekucja jest bezskuteczna, a nie tylko tych przypadków, w których zostało przyznane świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Ich celem jest skoordynowanie działań wierzycieli, władz samorządowych, sądów, komorników sądowych i innych instytucji, służących poprawie efektywności egzekucji zasądzonych alimentów. Działania dotyczą:

1. *Wnioskowania przez osobę uprawnioną do gminy wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.* W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona może złożyć do organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.
2. *Ścisłej współpracy gminy wierzyciela z gminą dłużnika.* Organ właściwy wierzyciela zobowiązany jest do wystąpienia do organu właściwego dłużnika z wnioskiem o podjęcie działań wobec dłużnika każdorazowo w sytuacji przyznania osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego albo złożenia wniosku w tej sprawie przez osobę uprawnioną (patrz pkt. 1). Z kolei organ właściwy dłużnika zobowiązany jest do informowania gminy wierzyciela o podjętych względem dłużnika działaniach i ich efektach.

3. *Sprawdzania sytuacji rodzinnej, dochodowej, zawodowej, zdrowotnej dłużnika alimentacyjnego oraz przyczyn nielożenia na utrzymanie osoby uprawnionej poprzez przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego albo uzyskanie takich informacji z rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz odebranie oświadczenia majątkowego.* Gmina dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny i odbiera oświadczenie majątkowe albo występuje do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie informacji dotyczących dłużnika, pochodzących z rodzinnego wywiadu środowiskowego.
4. *Ścisłej współpracy gmin z komornikami.* W przypadku bezskutecznej egzekucji świadczenia alimentacyjnego, komornik sądowy prowadzący postępowanie jest obowiązany do informowania gminy dłużnika i gminy wierzyciela o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności. Z kolei gmina dłużnika i gmina wierzyciela przekazują komornikowi sądowemu wszelkie informacje istotne dla skuteczności egzekucji, w tym te pochodzące z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego.
5. *Aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych.* W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, gmina, na terenie której zamieszkuje dłużnik, zobowiązuje go do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, zaś urząd informuje o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika.
6. *Złożenia przez gminę dłużnika do prokuratury wniosku o ściganie dłużnika za przestępstwo uporczywego uchylania się od alimentacji oraz do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu.* Wnioski te kieruje się w przypadku uniemożliwienia przez dłużnika przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowy złożenia oświadczenia majątkowego, odmowy zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy albo odmowy, bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym.
7. *Wnioskowania o alimenty od dalszych osób zobowiązanych.* Jeżeli nie można wyegzekwować należności od dłużnika alimentacyjnego, wówczas istnieje możliwość zasądzenia alimentów na dziecko od osób zobowiązanych do alimentacji w dalszej kolejności, np. od dziadków dziecka.

8. *Kontroli sądów nad działalnością komorników.* Organ właściwy dłużnika i wierzyciela informuje sąd o wszelkich przejawach opieszałości komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

Jednocześnie należy zauważyć, że – jak wynika z innych ustaw:

- komornik jest zobowiązany we własnym zakresie ustalić wysokość zarobków i stan majątkowy dłużnika oraz miejsce jego zamieszkania,
- faktyczny opiekun dziecka może złożyć wniosek o wszczęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych do komornika właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby zobowiązanej do płacenia alimentów na dzieci lub komornika właściwego ze względu na swoje własne miejsce zamieszkania,
- pracodawca, na podstawie wyroku zasądzającego alimenty, złożonego u niego przez wierzyciela, jest zobowiązany do potrącania z wynagrodzenia pracownika należności na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych (nie ma konieczności postępowania komorniczego). Pracodawca ma obowiązek przekazywać wierzycielowi kwoty na pełne zaspokojenie świadczenia alimentacyjnego, jednak nie może potrącić więcej niż 60% wynagrodzenia dłużnika,
- komornik, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, z urzędu składa wniosek o wpisanie dłużnika alimentacyjnego do rejestru dłużników niewypłacalnych w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, przekazuje do biura informacji gospodarczej informację o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego.

1.3. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.

W 2008 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Okonku nie prowadził postępowań wobec dłużników alimentacyjnych natomiast w roku 2009 r. tutaj Ośrodek prowadził postępowanie wobec **65** dłużników alimentacyjnych.

Podstawową przyczyną niepłacenia alimentów przez dłużników jest ukrywanie przez nich składników majątkowych, z których mogłaby być prowadzona egzekucja albo brak zatrudnienia. W pierwszym przypadku *ustawa* daje możliwość przeprowadzania z dłużnikiem

wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania od niego oświadczenia majątkowego (ewentualnie pozyskania takich informacji z rodzinnego wywiadu środowiskowego), zaś w drugim wszczęcia procedury, której celem jest aktywizacja zawodowa dłużników alimentacyjnych. Informację na temat liczby podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych zawiera poniższa tabela.

Tabela 1. Informacja na temat działań podejmowanych w 2008-2009 r. wobec dłużników alimentacyjnych

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba działań podjętych	
		2008 r.	2009 r.
1	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	-	42
2	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z rodzinnego wywiadu środowiskowego	-	-
3	Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	-	9
4	Zwrócenie się z wnioskiem do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	-	18
5	Wystąpienie z wnioskiem do starosty o skierowanie dłużnika alimentacyjnego do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych	-	-
6	Informacje od starosty o braku możliwości realizacji art. 5 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy	-	-
7	Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego	-	33
8	Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	-	16
9	Skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	-	1
10	Wystąpienie z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób	-	-
11	Informacje przekazywane do sądu o beczynności lub opieszałości komornika sądowego (art. 3 ust. 8 ustawy)	-	-
12	Ogółem	0	119

1.4. Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

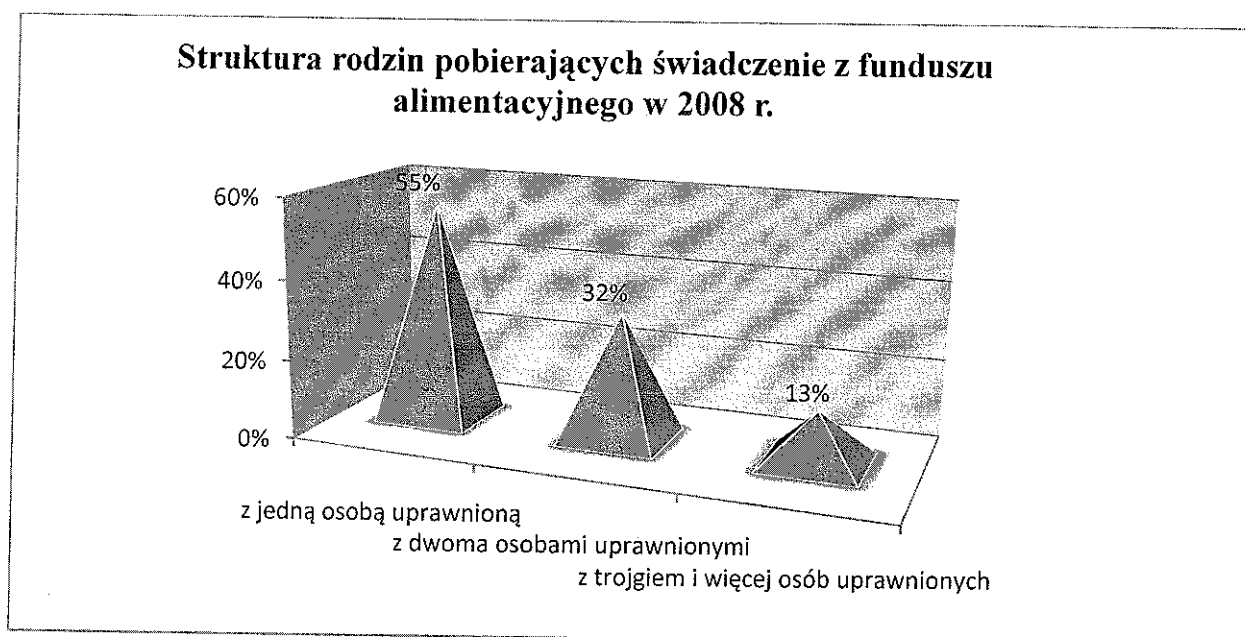
Liczba korzystających

W roku 2008 r. wypłacono **369 świadczeń z funduszu alimentacyjnego**. Większość świadczeń (92%) wypłacono na osoby w wieku do ukończenia 18 roku życia.

Wśród osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przeważały osoby wychowywane w rodzinach niepełnych.

Ogółem ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2008 r. korzystało **75 rodzin**.

Najczęściej świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłacane było na 1 osobę uprawnioną w rodzinie – dotyczy to aż 55% rodzin korzystających z tego świadczenia. Kolejne 32% stanowiły rodziny z dwiema osobami uprawnionymi, natomiast rodziny wielodzietne (z trojgiem i więcej osób uprawnionych) stanowiły 13% rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Obrazuje to wykres 1.

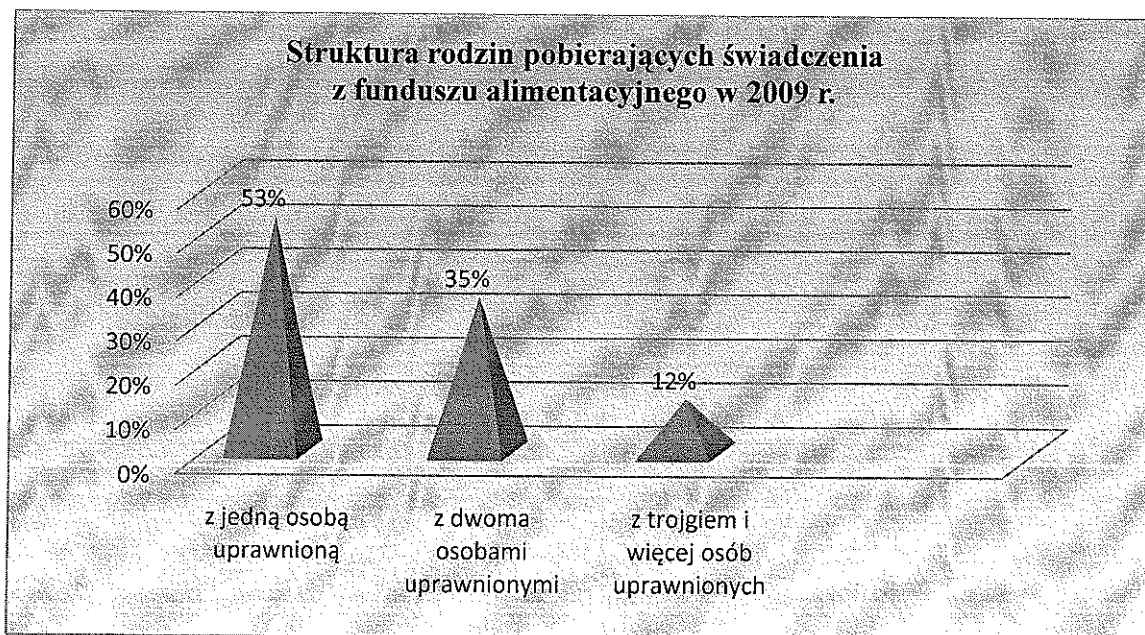

W roku 2009 r. wypłacono **1620 świadczeń z funduszu alimentacyjnego**. Większość świadczeń (90%) wypłacono na osoby w wieku do ukończenia 18 roku życia.

Wśród osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przeważały osoby wychowywane w rodzinach niepełnych.

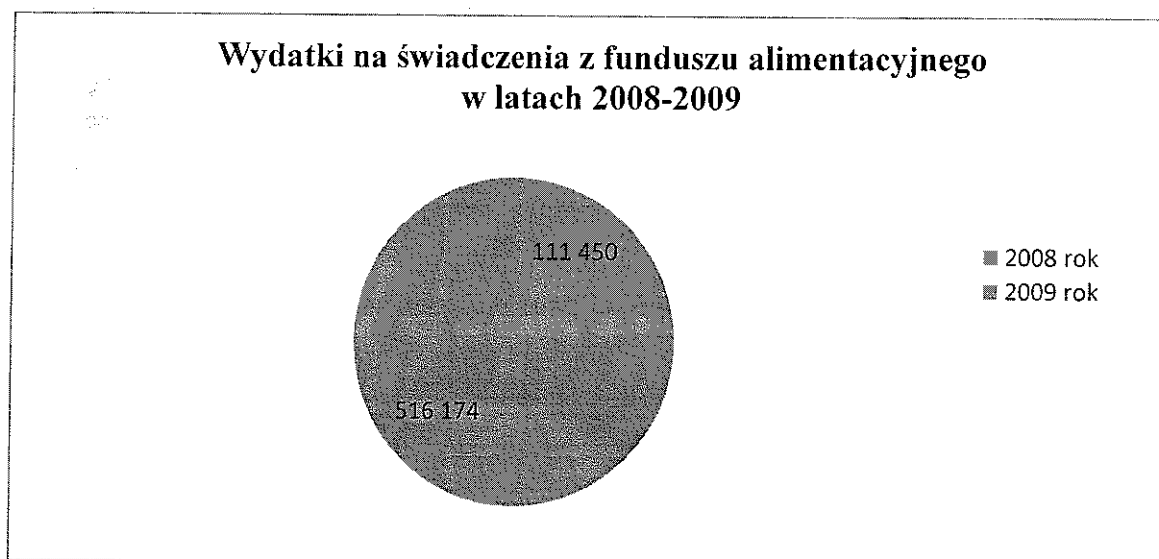
Ogółem ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2009 r. korzystało **81 rodzin**.

Najczęściej świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłacane było na 1 osobę uprawnioną w rodzinie – dotyczy to aż 53% rodzin korzystających z tego świadczenia. Kolejne 35% stanowiły rodziny z dwiema osobami uprawnionymi, natomiast rodziny wielodzietne (z trojgiem i więcej osób uprawnionych) stanowiły 12% rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Obrazuje to wykres 2.

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego

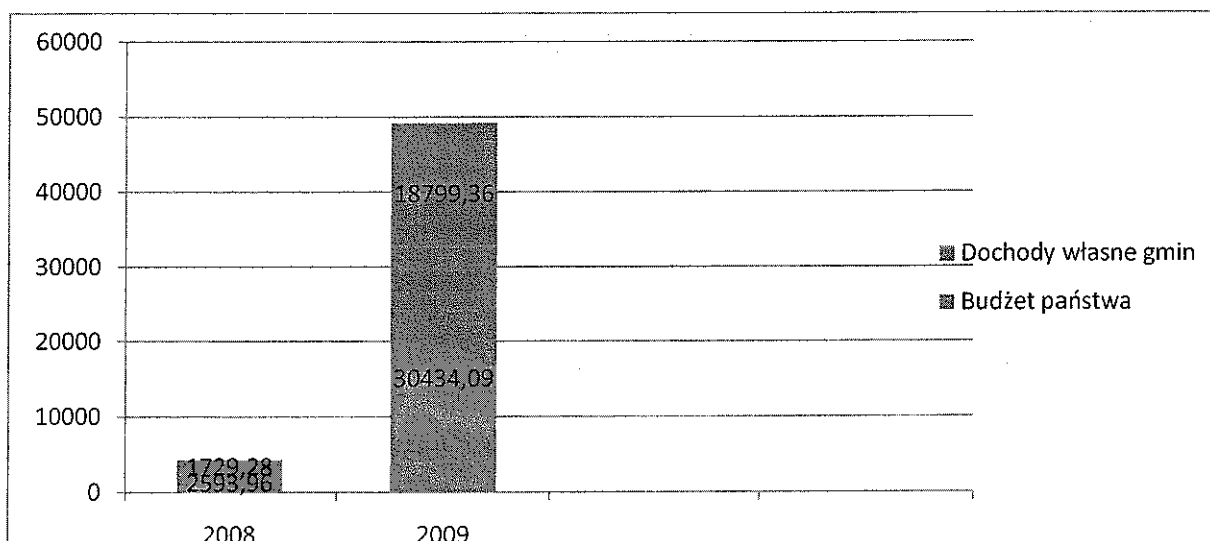
W roku 2008 wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosły 111 450,00 zł., a w 2009 r. - 516 174,00 zł. Obrazuje to wykres 3.

Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W roku 2008 dłużnicy alimentacyjni zwrócili 4.323,24 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego z czego 2.593,96 zł przekazano na dochody budżetu państwa, a pozostałe 1.729,28 zł stanowiły dochody własne gmin, natomiast w 2009 r.

dłużnicy alimentacyjni zwrócili 49 233,45 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z czego 30.434,09 zł przekazano na dochody budżetu państwa, a pozostałe 18.799,36 zł stanowiły dochody własne gmin. Obrazuje to wykres 4.

IV. Wyszczególnienie wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2008 - 2009

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych /Dz. U. Nr 71, poz. 734 z 2001 roku ze zmianami/,*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie dodatków mieszkaniowych /Dz. U. Nr 156, poz. 1817 z 2001 roku/,*
- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 27 grudnia 2001 roku w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu środowiskowego oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu /Dz. U. Nr 156, poz. 1828 z 2001 roku/.*

Dodatek mieszkaniowy może otrzymać osoba, której średni miesięczny dochód brutto (na każdego domownika) nie przekracza :

- w gospodarstwie jednoosobowym jest to 175 % najniższej emerytury.

- w gospodarstwie wieloosobowym jest to 125 % najniższej emerytury.

Średnią zarobków oblicza się biorąc pod uwagę dochody brutto z ostatnich trzech miesięcy przed złożeniem wniosku o dodatek mieszkaniowy.

Do dochodu nie wlicza się m. in: pomocy materialnej dla uczniów, dodatków dla sierot, zasiłków z pomocy społecznej, becikowego, zasiłków pielęgnacyjnych, pomocy w zakresie dożywiania.

Pod uwagę brana także jest powierzchnia użytkowa lokalu, jaki zajmuje osoba, która stara się o dodatek mieszkaniowy.

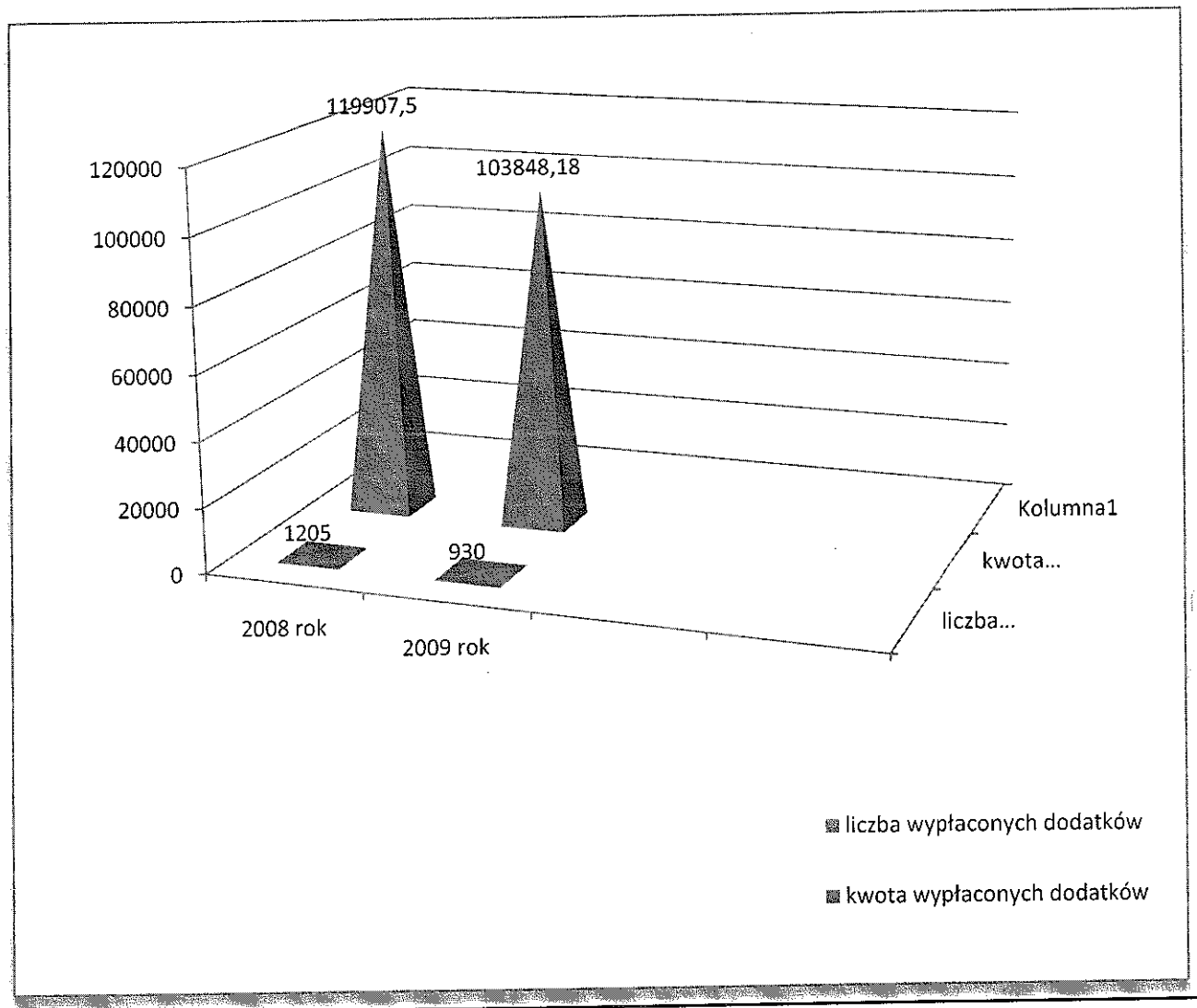
Powierzchnia użytkowa lokalu nie może być większa niż :

*35 mkw. dla osoby,
40 mkw. dla 2 osób,
45 mkw. dla 3 osób,
55 mkw. dla 4 osób,
65 mkw. dla 5 osób,
70 mkw. dla 6 osób.*

Jeżeli osoba, która stara się o dodatek mieszkaniowy ma bardzo trudną sytuację finansową, to dodatek może być przyznany mimo przekroczenia ww. norm, jednak nie więcej niż o 30 %.

Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2008 - 2009 była zróżnicowana. W roku 2008 ogółem liczba wypłaconych dodatków wyniosła **1 205**, czyli była wyższa niż w roku 2009, która wyniosła **930**.

Kwota wypłaconych dodatków w 2008 r. wyniosła **11 9907,46 zł.**, a w 2009 r. **10 3848,18 zł.**

**Wyszczególnienie wypłaconych dodatków mieszkaniowych
za okres 01-01-2008 do 31-12-2008 r.**

Wyszczególnienie	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Ograniczenie dodatków w %					
			50	51-69	70	71-89	90	
Z Ogółem	1	1 205	11 9907,46	x				
A komunalne	2	430	36 724,40	x				
S spółdzielcze	3	428	47 311,01	x				
o zakładowe	4	---	---	x				
B własnościowe	5	158	16 179,35	x				
Y wspólnoty mieszkaniowe	6	189	19 692,70	x				
Z nieokreślonym zasobem	7	---	---	x				

**Wyszczególnienie wypłaconych dodatków mieszkaniowych
za okres 01-01-2009 do 31-12-2009 r.**

Wyszczególnienie	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Ograniczenie dodatków w %					
			50	51-69	70	71-89	90	
Z Ogółem	1	930	10 3848,18	x				
A komunalne	2	338	30 906,91	x				
S spółdzielcze	3	342	44 295,60	x				
o zakładowe	4	---	---	x				
B własnościowe	5	97	10 736,17	x				
Y wspólnoty mieszkaniowe	6	153	17 909,50	x				
Z nieokreślonym zasobem	7	---	---	x				

Ewaluacja projektu „Kierunek aktywność”
VII. Promocja integracji społecznej
7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
7.1.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
przez ośrodki pomocy społecznej
Realizator: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Okonku w latach 2008-2009

Nieustannie zmieniająca się rzeczywistość społeczna, wymusza na instytucjach działających w obszarze polityki społecznej, konieczność poszukiwania nowych rozwiązań i usprawniania już realizowanych działań. Istotne jest podejście systemowe, zakładające spojrzenie całościowe – nie tylko na jednostkę, ale także na otoczenie w którym ona żyje. Rodzina jako fundament życia społecznego, powinna od samego początku być wspierana w napotykanym trudnościach i tak ukierunkowywana, by mogła w przyszłości umiejętnie i samodzielnie rozwiązywać konkretne problemy. Możliwość aplikowania o środki finansowe w ramach projektów systemowych skierowanych bezpośrednio do jednostek pomocy społecznej daje szansę na nowe – systemowe - podejście do problemów społecznych.

Realizowany w okresie 2008-2009 w imieniu Miasta i Gminy Okonek projekt systemowy „Kierunek aktywność” jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczy Priorytetu VII - Promocja Integracji Społecznej, Działania 7.1 – Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.1- Rozwój upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Kwota dofinansowania projektu w latach 2008 – 2009 wynosi **191.698,78 zł**, całkowita wartość projektu **214.188,59 zł**. w tym z budżetu gminy Okonek wkład własny to **22.489,81 zł**.

W latach 2008-2009 w projekcie wzięło udział 35 osób. Osoby te zdobyły nowe kwalifikacje zawodowe (obsługa kas fiskalnych i podstawy obsługi komputera, opiekunki osób starszych, magazynier-sprzedawca, operator wózków widłowych, operator koparko-ładowarki, prawo jazdy kat. B). Ponadto celem projektu jest podniesienie uczestników projektu umiejętności poruszania się na rynku pracy, podniesienie umiejętności autoprezentacji, rozpoznanie i wskazanie odbiorcom projektu ich predyspozycji zawodowych oraz rozpoznawanie stanu zdrowia pod kątem uzyskania odpowiedniego zatrudnienia.

Wyżej opisane uwarunkowania wykluczenia społecznego stały się wytycznymi do realizacji projektu:

1. Założono, że niezbędne jest objęcie beneficjentów projektu kompleksowym systemem wsparcia. Praca z beneficjentami ostatecznymi odbywa się na dwóch płaszczyznach: płaszczyźnie zawodowej oraz płaszczyźnie psychologicznej. Kładzie się nacisk na aktywizację rodziny i wskazywanie wzorców kształcenia ustawicznego oraz aktywnego poruszania się po rynku pracy wśród młodego pokolenia beneficjentów projektu oraz w miarę szybkiego niwelowania ich deficytów. W związku z powyższym zaplanowano zastosowanie instrumentów aktywnej integracji - aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej, które będą realizowane między innymi przez pracowników socjalnych, psychologa, doradcę zawodowego.
2. Narzędziem pracy stał się kontrakt socjalny. Rodzaj udzielonego wsparcia opierał się na diagnozie problemu i potrzeb konkretnego beneficjenta, a także jego rodziny, która jest zagrożona wykluczeniem społecznym. Nacisk został położony na indywidualne podejście do problemów klienta.
3. Kładzie się nacisk na wskazywanie wzorców kształcenia ustawicznego oraz aktywnego poruszania się po rynku pracy wśród młodego pokolenia beneficjentów projektu (15- 25lat). Zaplanowano wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji – aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej, które będą realizowane także między innymi przez pracowników socjalnych, psychologa, doradcę zawodowego.
4. Celem głównym projektu jest zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy.

Sporządził: Jakub Zabrocki

KIEROWNIK
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Opatoku

Jakub Zabrocki

